

USTAWA

z dnia 28 grudnia 1984 r.

o Instytucjach artystycznych.

W celu pełniejszego zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa oraz rozwoju kultury i sztuki zgodnie z celami i zasadami socjalistycznego ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowi się, co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Instytucje artystyczne są powołane do prowadzenia, z udziałem twórców i wykonawców posiadających kwalifikacje zawodowe, działalności artystycznej w dziedzinie teatru, muzyki, baletu, estrady i rozrywki.

2. Instytucjami artystycznymi w rozumieniu ustawy są teatry, filharmonie, opery i operetki, orkiestry symfoniczne i kameralne, zespoły pieśni i tańca, zespoły chóralne. Takimi instytucjami są również inne państwowe jednostki organizacyjne, których wyłącznym lub głównym zadaniem jest organizowanie zawodowej działalności estradowej i rozrywkowej.

3. Instytucje artystyczne prowadzą działalność jako jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym.

Art. 2. 1. Podstawowym zadaniem instytucji artystycznych jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa, umożliwianie obywatelom wszechstronnego rozwoju osobowości, kształtowanie ideowych, moralnych i patriotycznych postaw obywateli, socjalistycznych stosunków i zasad współżycia społecznego oraz godne reprezentowanie kultury polskiej za granicą.

2. W szczególności do zadań instytucji artystycznych należy:

- 1) kształtowanie, prezentacja i upowszechnianie postępowych wartości historycznego i współczesnego dorobku kultury narodowej oraz humanistycznych wartości kultury światowej,
- 2) rozwijanie, kultywowanie oraz upowszechnianie postępowych tradycji narodowych i regionalnych oraz ochrona dziedzictwa kulturalnego,
- 3) edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, a zwłaszcza przygotowanie dzieci i młodzieży do roli przyszłych odbiorców i współtwórców socjalistycznej kultury narodowej,
- 4) tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi twórczości i talentów twórczych.

3. Główne kierunki działalności, programowo-artystycznej instytucji artystycznych określa Minister Kultury i Sztuki.

Rozdział 2

Tworzenie i organizacja instytucji artystycznych.

Art. 3. 1. Terenowe organy administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia wojewódzkiego, jako organy założycielskie, tworzą instytucje artystyczne na podstawie uchwał właściwych wojewódzkich rad narodowych, podjętych po zasięgnięciu opinii Ministra Kultury i Sztuki.

2. Wojewódzkie rady narodowe mogą podejmować uchwały w sprawie tworzenia wspólnych instytucji artystycznych. W takim wypadku organem założycielskim jest terenowy organ administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia wojewódzkiego wskazany w uchwałach.

3. Minister Kultury i Sztuki, jako organ założycielski, tworzy instytucje artystyczne o szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej.

Art. 4. Instytucję artystyczną można utworzyć, jeżeli:

- 1) istnieje społeczna potrzeba jej utworzenia do prowadzenia w określonej dziedzinie kultury i sztuki działalności, o której mowa w art. 2,
- 2) istnieje zespół osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, dający rękojmię prowadzenia przez instytucję działalności na właściwym poziomie ideowym i artystycznym,
- 3) organ założycielski zapewni warunki materialno-techniczne i organizacyjne do prowadzenia działalności artystycznej na odpowiednim poziomie.

Art. 5. Organ założycielski zapewnia instytucji artystycznej niezbędne wyposażenie materialne oraz środki finansowe.

Art. 6. Akt o utworzeniu instytucji artystycznej określa jej nazwę, siedzibę oraz przedmiot i zakres działania.

Art. 7. 1. Instytucja artystyczna działa na podstawie statutu zatwierdzonego przez organ założycielski, z zastrzeżeniem zawartym w ust. 4.

2. Statut określa w szczególności cele i zadania, strukturę organizacyjną instytucji artystycznej oraz jej organy zarządzające.

3. Statut ustala dyrektor naczelny po zasięgnięciu opinii rady artystyczno-programowej.

4. Instytucjom nowo tworzonejmu statutu nadaje organ założycielski.

5. Zmiana statutu podlega zatwierdzeniu przez organ założycielski.

6. Zasady i tryb działania instytucji artystycznej określa regulamin ustalony przez dyrektora naczelnego po zasięgnięciu opinii rady artystyczno-programowej.

Art. 8. 1. Instytucja artystyczna może rozpocząć działalność po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji artystycznych, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Rejestr prowadzi Minister Kultury i Sztuki.

3. Wpis do rejestru następuje na wniosek organu założycielskiego. Do wniosku o wpis do rejestru organ

założycielski dołącza odpis aktu o utworzeniu instytucji, jej statut oraz inne dokumenty, których złożenia wymagają przepisy wydane na podstawie niniejszej ustawy.

4. Instytucje artystyczne utworzone przez Ministra Kultury i Sztuki podlegają z urzędu wpisowi do rejestru.

5. Z chwilą wpisu do rejestru instytucja artystyczna uzyskuje osobowość prawną.

6. Minister Kultury i Sztuki, w drodze rozporządzenia, określa zasady postępowania rejestrowego oraz prowadzenia rejestru instytucji artystycznych.

Art. 9. 1. Minister Kultury i Sztuki, po zasięgnięciu opinii właściwego stowarzyszenia twórców (artystów) i właściwego związku zawodowego, odmówi wpisu do rejestru, jeżeli zamierzona przez instytucję artystyczną działalność, określona w statucie lub w dokumentach, o których mowa w art. 8 ust. 3, jest sprzeczna z celami i zadaniami instytucji artystycznych.

2. Minister Kultury i Sztuki, po zasięgnięciu opinii organu założycielskiego, może wykreślić instytucję artystyczną z rejestru, jeżeli prowadzona przez nią działalność jest sprzeczna z przepisami ustawy, ze statutem lub w inny sposób narusza obowiązujący porządek prawny. W wypadku wykreślenia instytucji artystycznej z rejestru stosuje się przepis art. 18 ust. 2 i 3.

Art. 10. 1. Instytucję artystyczną kieruje dyrektor naczelny, który może pełnić równocześnie funkcję dyrektora artystycznego.

2. Dyrektor naczelny samodzielnie podejmuje decyzje, organizuje działalność instytucji artystycznej oraz odpowiada za całokształt jej działalności. W szczególności:

- 1) reprezentuje instytucję artystyczną na zewnątrz,
- 2) odpowiada za:
 - a) działalność ideowo-artystyczną i repertuarową,
 - b) dobór i właściwe wykorzystanie kadr, podnoszenie ich kwalifikacji,
 - c) zapewnienie członkom zespołu warunków rozwoju artystycznego,
 - d) zapewnienie zatrudnionym w instytucji artystycznej właściwych warunków pracy i socjalno-bytowych,
 - e) właściwą gospodarkę mieniem i środkami finansowymi.

3. W instytucji artystycznej mogą być powołani, także oddzielnie, dyrektor naczelny i dyrektor artystyczny.

4. Do zadań dyrektora artystycznego należy kształtowanie programu ideowo-artystycznego, repertuaru, dobór kadr artystycznych i właściwe ich wykorzystanie.

5. Dyrektor artystyczny oraz inni zastępcy dyrektora naczelnego ponoszą przed nim odpowiedzialność za wykonanie ciążących na nich zadań.

Art. 11. 1. Dyrektora naczelnego i dyrektora artystycznego w instytucjach artystycznych, o których mowa w art. 3 ust. 1, powołuje i odwołuje organ założycielski po zasięgnięciu opinii Ministra Kultury i Sztuki oraz właściwego stowarzyszenia twórców (artystów).

2. Dyrektora naczelnego i dyrektora artystycznego instytucji artystycznych utworzonych przez Ministra Kul-

tury i Sztuki powołuje i odwołuje ten Minister po zasięgnięciu opinii właściwego stowarzyszenia twórców (artystów).

3. Dyrektora artystycznego powołuje i odwołuje, na wniosek dyrektora naczelnego instytucji artystycznej, organ określony w ust. 1 lub 2, a pozostałych zastępców — dyrektor naczelny na zasadach i w trybie określonych w statucie.

Art. 12. 1. W instytucjach artystycznych działa rada artystyczno-programowa.

2. Radę artystyczno-programową powołuje dyrektor naczelny po zasięgnięciu opinii organizacji społecznych i politycznych, stowarzyszeń twórców (artystów) i związku zawodowego, działających w instytucji artystycznej. Pracami rady artystyczno-programowej kieruje dyrektor naczelny.

Art. 13. 1. Rada artystyczno-programowa jest organem doradczym i opiniodawczym dyrektora naczelnego w sprawach związanych z działalnością instytucji artystycznej.

2. W szczególności do zadań rady artystyczno-programowej należy opiniowanie:

- 1) planów rozwoju i działalności instytucji artystycznej,
- 2) planów repertuarowych i innych zamierzeń programowo-artystycznych,
- 3) statutu i regulaminu instytucji artystycznej,
- 4) organizacji pracy artystycznej i wykorzystania kadr, w tym zmian na stanowiskach kierowniczych instytucji artystycznej, z wyjątkiem stanowisk, o których mowa w art. 11,
- 5) planów dokształcania i doskonalenia kadr artystycznych i technicznych.

Art. 14. 1. W skład rady artystyczno-programowej wchodzi:

- 1) wybrani na ogólnym zebraniu zespołu artystycznego jego przedstawiciele w liczbie nie przekraczającej połowy ogólnej liczby członków rady artystyczno-programowej,
- 2) powołani przedstawiciele pozostałych pracowników instytucji artystycznej,
- 3) delegowani przedstawiciele organizacji społecznych i politycznych, stowarzyszeń twórców (artystów) i związku zawodowego, działających w instytucji artystycznej,

2. W posiedzeniach rady artystyczno-programowej może uczestniczyć przedstawiciel organu założycielskiego. W posiedzeniach rady artystyczno-programowej mogą także uczestniczyć inne osoby spoza instytucji artystycznej, zaproszone przez tę radę.

3. Zasady i tryb działania rady artystyczno-programowej oraz liczbę jej członków określa regulamin instytucji artystycznej.

Art. 15. 1. Nadzór nad instytucją artystyczną sprawuje organ założycielski. W szczególności organ ten dokonuje okresowych kontroli i ocen działalności instytucji artystycznej w zakresie:

- 1) zgodności z zasadami i celami polityki kulturalnej państwa,

2) działalności artystycznej instytucji, stopnia zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa i poziomu artystycznego prowadzonej działalności,

3) wyników ekonomicznych działania instytucji oraz prawidłowości gospodarowania mieniem i wykorzystania środków finansowych będących w dyspozycji instytucji.

2. Organ założycielski może wydawać instytucji artystycznej wiążące zalecenia dotyczące usunięcia stwierdzonych w jej działalności braków i niedociągnięć.

Art. 16. Minister Kultury i Sztuki dokonuje okresowych analiz i ocen działalności instytucji artystycznych.

Art. 17. 1. Instytucje artystyczne mogą być łączone i dzielone na zasadach i w trybie przewidzianych do ich tworzenia, po zasięgnięciu opinii właściwych rad artystyczno-programowych.

2. Łączenie i dzielenie instytucji artystycznych może nastąpić w celu lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa oraz zagwarantowania wysokiego poziomu artystycznego ich działalności.

Art. 18. 1. Instytucja artystyczna, która nie spełnia zadań określonych w ustawie lub w akcie o jej utworzeniu, może być zlikwidowana na podstawie uchwały właściwej wojewódzkiej rady narodowej, po zasięgnięciu opinii Ministra Kultury i Sztuki. Likwidacja instytucji artystycznej, o której mowa w art. 3 ust. 3, następuje po zasięgnięciu opinii właściwej rady narodowej.

2. Instytucja artystyczna podlega likwidacji w wypadku, o którym mowa w art. 9 ust. 2.

3. Likwidację instytucji artystycznej zarządza jej organ założycielski.

4. Zarządzenie o likwidacji instytucji artystycznej, o której mowa w art. 3 ust. 1, przesyła się Ministrowi Kultury i Sztuki.

5. Zarządzenie o likwidacji instytucji artystycznej stanowi podstawę do wykreślenia jej z rejestru, chyba że wykreślenie to nastąpiło wcześniej (art. 9 ust. 2).

6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe warunki i tryb łączenia, dzielenia oraz likwidacji instytucji artystycznych.

Rozdział 3

Działalność instytucji artystycznych.

Art. 19. 1. Instytucja artystyczna prowadzi działalność na podstawie własnego planu, zgodnego z celami narodowego planu społeczno-gospodarczego i polityką kulturalną państwa.

2. Plan działalności instytucji artystycznej ustala jej dyrektor naczelny.

Art. 20. Instytucja artystyczna działa we własnym imieniu i na własny rachunek.

Art. 21. 1. Instytucje artystyczne są finansowane:

- 1) z wpływów ze sprzedaży biletów wstępu i innych opłat za usługi artystyczne,
- 2) z dotacji z Funduszu Rozwoju Kultury,
- 3) ze środków finansowych przeznaczonych przez rady narodowe,

4) z innych źródeł, a w szczególności z darowizn, spadków i zapisów oraz środków przekazanych przez fundacje.

2. Gospodarka finansowa instytucji artystycznych jest prowadzona na podstawie planu rzeczowo-finansowego określającego podział zadań i środków na poszczególne rodzaje działalności.

3. Dotacja z Funduszu Rozwoju Kultury może być udzielona po zatwierdzeniu przez organ założycielski planu repertuarowego i rzeczowo-finansowego.

4. Nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym środki finansowe przechodzą na rok następny.

5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej instytucji artystycznych, system rozliczeń z budżetem państwa, zakres rozciągnięcia na instytucje artystyczne przepisów o zobowiązaniach podatkowych, zasady tworzenia systemów wynagrodzeń pracowników instytucji artystycznych oraz zasady kształtowania funduszu płac.

Art. 22. 1. Świadczenie pracy w instytucjach artystycznych opiera się na podstawie umowy o pracę, chyba że organizacja pracy uzasadnia zatrudnienie na innej podstawie.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób zatrudnionych na podstawie powołania.

Art. 23. 1. Ceny biletów wstępu oraz innych opłat za usługi świadczone przez instytucje artystyczne są kształtowane w sposób sprzyjający szerokiemu dostępowi społeczeństwa do dóbr kultury.

2. Ceny, o których mowa w ust. 1, są ustalane na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Rozdział 4

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe.

Art. 24. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do instytucji artystycznych podległych Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych.

2. Ministrowie, o których mowa w ust. 1, w drodze rozporządzenia, mogą rozciągnąć przepisy ustawy w całości lub w części na podległe im instytucje artystyczne.

Art. 25. 1. Minister Kultury i Sztuki, na wniosek zainteresowanej instytucji lub z własnej inicjatywy, w drodze rozporządzenia, może rozciągnąć przepisy ustawy w całości lub w części na inne niż wymienione w art. 1 jednostki organizacyjne oraz inne jednostki organizacyjne gospodarki społecznej, a także związki zawodowe, organizacje młodzieżowe i inne organizacje społeczne, prowadzące działalność artystyczną.

2. Minister Kultury i Sztuki w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, może dostosować w odpowiednim zakresie przepisy ustawy do warunków działalności jednostek organizacyjnych i organizacji określonych w ust. 1.

Art. 26. 1. Instytucje artystyczne, o których mowa w art. 1 ust. 2, działające jako przedsiębiorstwa państwowe użyteczności publicznej na podstawie przepisów o przedsiębiorstwach państwowych, stają się z mocy prawa, z dniem wejścia ustawy w życie, instytucjami artystycznymi w rozumieniu ustawy, a ich pracownicy — pracownikami tych instytucji.

2. Instytucje artystyczne, o których mowa w ust. 1, ustalą statuty oraz swoją organizację, dostosowując je do przepisów ustawy, w ciągu 3 miesięcy od wejścia jej w życie. Statuty podlegają zatwierdzeniu przez organ założycielski (art. 7 ust. 1 i 5).

Art. 27. Sady, prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy rejestr instytucji artystycznych działających jako przedsiębiorstwa państwowe użyteczności publicznej, przekażą rejestr tych instytucji oraz pozostałą związaną z tym dokumentację Ministrowi Kultury i Sztuki w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: H. Jabłoński
Sekretarz Rady Państwa: J. Szymanek